
Een wettelijke aansprakelijkheidsbeperking voor bestuurders in aantocht

Datum: 29 november 2017

I. Een nieuw Wetboek van vennootschappen en verenigingen

Onder impuls van het Belgisch Centrum voor Vennootschapsrecht (<http://www.bcv-cds.be/>) is er een diepgaande en systematische hervorming van het Wetboek van vennootschappen op til. Deze hervorming wil het vennootschapsrecht moderniseren en vereenvoudigen (o.a. wat betreft het aantal vennootschapsvormen). Een van de primaire doelstellingen is om België als vestigingsplaats aantrekkelijker te maken voor binnenlandse en buitenlandse ondernemingen.

Op de definitieve wettekst (en een bevestiging van de inwerkingtreding) is het nog even wachten. Maar eerder deze maand heeft het Belgisch Centrum voor Vennootschapsrecht op haar website wel al een omstandige presentatie (van 265 pagina's) gepubliceerd die de krachtlijnen schetst van het voorliggende ontwerp van het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (te downloaden via http://www.bcv-cds.be/files/bcv_cds_20171108.pdf).

Gelet op het ingrijpende karakter van de voorgenomen wijzigingen, zal het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen een belangrijke impact hebben op zowel bestaande als op te richten vennootschappen (en verenigingen). Het nieuwe wetboek zal weliswaar voorzien in een overgangsregime om bestaande vennootschappen de nodige tijd te geven om zich aan het nieuwe wettelijke regime te conformeren. De concrete modaliteiten hiervan staan echter nog niet vast.

II. Een wettelijke *cap* voor bestuurdersaansprakelijkheid

Een nieuwigheid die in het oog springt, is het voorstel om een wettelijke beperking in te voeren op het bedrag waarvoor bestuurders van vennootschappen aansprakelijk kunnen worden gesteld. Aldus wil de wetgever bijdragen tot "*een betere, blijvende verzekerbarebaarheid van het bestuurdersaansprakelijkheidsrisico*" (zie slide 210).

Hoewel het nog onduidelijk is hoe concreet vorm zal worden gegeven aan deze aansprakelijkheidsbeperking (met name het bedrag van de maximale aansprakelijkheid), zal dit wetgevend ingrijpen alleszins van groot praktisch belang zijn.

Op basis van de thans beschikbare informatie kunnen de volgende contouren worden aangestipt:

- De regels inzake bestuurdersaansprakelijkheid dienen een “*vergoedende en afschrikwekkende*” functie te hebben, zonder de bedoeling om bestuurders persoonlijk te “*ruïneren*”;
- Het bedrag van de maximale bestuurdersaansprakelijkheid zal variëren in functie van de omvang van de onderneming. De idee is dat in grotere ondernemingen een hogere aansprakelijkheid gerechtvaardigd is gezien de grotere maatschappelijke verantwoordelijkheid van dergelijke ondernemingen. Het definiëren van grote ondernemingen wordt geïnspireerd op de bestaande criteria voor het bepalen van de grootte van vennootschappen (m.n. artikel 15 en artikel 15/1 W. Venn.);
- De aansprakelijkheidsbeperking geldt “*per feit of geheel van feiten*”, ongeacht het aantal schadelijdende partijen en het aantal bestuurders dat betrokken is bij de feiten die tot de aansprakelijkheidsvordering hebben geleid. Met andere woorden, het maximale bedrag is voor alle betrokken bestuurders *in globo* van toepassing (en kan dus niet door elke schadelijdende partij individueel worden gevorderd ten aanzien van elke betrokken bestuurder).
- Aangezien de aansprakelijkheidsbeperking per feit of geheel van feiten wordt beoordeeld, is het evenmin relevant dat deze feiten onder het toepassingsgebied van meerdere aansprakelijkheidsgronden vallen (inclusief aansprakelijkheid op basis van een ‘kennelijke grove fout’ die heeft bijgedragen tot het faillissement, d.i. het huidige artikel 265 W. Venn. voor de BVBA / artikel 530 W. Venn. voor de NV);
- De wettelijke aansprakelijkheidsbeperking geldt voor vorderingen van de vennootschap én van derden, en dit zowel voor contractuele, buitencontractuele als voor strafrechtelijke aansprakelijkheden (behoudens gevallen van ‘persoonlijk bedrieglijk opzet’ in hoofde van de bestuurder die aansprakelijk wordt gesteld);
- Een belangrijke uitzondering zou echter gelden voor de fiscus: ten aanzien van hem is deze aansprakelijkheidsbeperking niet van toepassing. De fiscus zou daarmee de enige schuldeiser zijn die een bevoorrechte positie inneemt. Bestuurders blijven zodoende hoofdelijk (en principieel) onbeperkt aansprakelijk voor niet-betaalde bedrijfsvoorheffing (op grond van artikel 442^{quater} Wetboek Inkomstenbelasting) en BTW (op grond van artikel 93^{undecies} Wetboek BTW).

Er wordt voorts uitdrukkelijk bepaald dat de bestuurdersaansprakelijkheid niet verder kan worden beperkt dan de wettelijke regeling. Tevens zou er een expliciet wettelijk verbod komen op exoneratie- en vrijwaringsbedingen op grond waarvan een vennootschap (of diens

dochtervennootschappen of vennootschappen die zij controleert) een bestuurder vooraf exonereert of vrijwaart voor hun aansprakelijkheid ten aanzien van de vennootschap of derden. Het bestuurdersaansprakelijkheidsrisico kan aldus niet bij voorbaat worden afgewend op het vennootschapsvermogen (en evenmin op het vermogen van dochtervennootschappen of gecontroleerde vennootschappen). Met deze bevestiging zou de wetgever meteen komaf met de controverse in de rechtsleer omtrent de geldigheid van dergelijke bedingen. Let wel: exoneraties of vrijwaringen die ten behoeve van bestuurders worden onderschreven door derden (o.a. de moedervernootschap of een aandeelhouder) zijn daarentegen wel geldig.

III. Besluit

Hoewel er nog geen definitieve wetteksten zijn, is het nu reeds duidelijk dat een kwantitatieve bestuurdersaansprakelijkheidsbeperking de positie van tal van belanghebbenden in het kader van vennootschappen zal beïnvloeden. In de eerste plaats natuurlijk de (kandidaat-) bestuurders zelf, maar vanzelfsprekend ook ondernemingen, schuldeisers/contractspartijen, verzekeringsmaatschappijen, etc. Het is uitkijken naar de concrete uitwerking van deze maatregel. Wordt vervolgd.

*

* *

Voor vragen of verdere toelichting omtrent dit onderwerp kan u steeds contact opnemen met Jeroen Stevens (j.stevens@integra-advocaten.be).